

Recht op antwoord werkt meestal averechts

Tussen de wijzen waarop politici in Vlaanderen en die in Nederland omgaan met onwettig gebruik van de Vlaamse wereld van verschil. Terwijl in Vlaanderen te pas en te onpas de zware wapens in stelling worden gebracht, zoals het eisen van een recht op antwoord of zelfs een rechtszaak wegens laster en eerroof, is de Nederlandse politicus in de regel wat minder in zijn opstelling. Niet dat het tussen politiek en pers in Nederland meer kook en ei is. Want wie regelmatig Nederlandse kranten leest, zal waarschijnlijk vaststellen dat de media in Nederland absoluut geen lieverdes zijn voor publieke personen. Niettemin slagen Nederlandse politici er over het algemeen beter in om bij naterige kwesties ook met de pers 'an speaking terms' te blijven.

De Nederlandse politicus lijkt op het eerste gezicht meer doordrongen van wat voor een geweldig impact de journalistieke berichtgeving kan hebben op zijn reputatie. Ook al is hem onrecht aangedaan, dan nog zal hij op zoek

gaan naar een dialoog met de betrokken journalist. Dit in de wetenschap dat ze elkaar vormgeven en weder nodig hebben. De nieuwsmedia vormen voor de politiek immers een noodzakelijke interactie met het publiek om met het publiek te communiceren.

Evert van Wijk, communicatieadviseur:

'Media voor politiek noodzakelijk voor communicatie'

Maatskeel De Wijk

◆ 25/4

Dit laatste geldt natuurlijk ook in Vlaanderen. Het verbaast mij dan ook dat een door de wol geverfd politicus als Marc Eyskens zijn recht op antwoord opseist (De Morgen, 11 april '97) naar aanleiding van eerdere berichten die niet in zijn kraam te pas kwamen. Afgezien van de vraag wie er in die kwestie nu gelijk heeft, zou zo'n man toch moeten weten dat een dergelijke opstelling zowel op korte als op lange termijn contraproductief is.

Op korte termijn omdat een recht op antwoord door zijn eigen raadsman juridisch zo 'verkracht' wordt dat het uiteindelijk bericht door nagenoeg niemand meer te verteren is. Daarbovenop komt dan nog de repliek van de redactie

in de vorm van een naschrift, die er definitief voor zorgt dat het effect dat de eiser van het recht op antwoord nastreefde helemaal haaks komt te staan op zijn oorspronkelijke bedoeling. Maar alsof er nog niet genoeg kwaad is geschied, ook op lange termijn leidt het eisen van een recht op antwoord in de meeste gevallen tot een negatieve spin off. Door standpunten of andere zaken te willen afdwingen in plaats van met elkaar in dialoog te treden, worden de relaties met het medium verzuurd. Journalisten zijn tenslotte ook mensen.

Inmiddels blijft de vraag onbeantwoord waarom Vlaamse politici meer dan hun Nederlandse collega's de neiging hebben om net als in het oude Griekenland op de boodschapper van het slechte nieuws te schieten in plaats van de hand in eigen boezem te steken. Heeft het misschien te maken met een verschil in cultuur? Net als in Vlaanderen is er in Nederland ook een kloof tussen politiek en samenleving, maar toch zijn onze Noordorbuuren ervan overtuigd dat zeker publieke personen zoals politici over hun daden rekenschap moeten afleggen. Voor sjoemelars is geen plaats. Doet men dat niet, willen men dat niet of kan men dat niet, dan worden men niet alleen vanuit de eigen geleideren maar ook door de publieke opinie gedwongen om

naar een andere baan uit te kijken. Meer dan in Vlaanderen beseffen Nederlandse politici dat het professioneel managen van je reputatie dus een kritische succesfactor is. Om het eigen imago bij te schaven zijn in Nederland niet alleen in politieke milieus, maar uiteraard ook in het bedrijfsleven en zelfs bij de (professionele) sportbeoefenaar (in verband met de belangen van de sponsor) mediatrainingen de gewoontezaak van de wereld. In België vonden tot voor kort vele politici en andere overheidsvertegenwoordigers dit niet nodig. Zij waanden zich ongenaakbaar in hun ivoren torens. Tot die ene grote affaire van afgelopen zomer die kennelijk de druppel was die de emmer deed overlopen. Toeval of niet, maar sindsdien zijn ook bij mij de aanvragen voor mediatrainingen vanwege politici explosief gegroeid. Er zijn er die langskomen met het idee om wat trucjes te leren waardoor ze nog beter in staat zijn om hun omgeving te manipuleren. Maar er zijn er ook die werkelijk streven naar meer communicatie en participatie met de mensen van wie ze uiteindelijk afhankelijk zijn. Degenen die echter tot de eerste categorie behoren moeten echter niet de illusie hebben dat zij met een mediatraining hun ware motieven kunnen camoufleren.